

חק לישראל – פרשת מטות ליל שישי

תורה – במדבר פרק לא'

(יא) וַיִּקְחוּ אֶת כָּל הַשְּׁלָל וְאֶת כָּל הַמִּלְקוֹחַ בְּאֶדָם וּבַבְּהֵמָה: (יא) וַיִּקְחוּ אֶת כָּל הַשְּׁלָל וְאֶת כָּל הַמִּלְקוֹחַ בְּאֶדָם וּבַבְּהֵמָה: (יא) וְשִׁבוּ (נ"א, וְנָסִיבוּ) יָת כָּל עֲדָה וְיָת כָּל דְּבַרְתָּא בְּאַנְשָׁא וּבְבַעֲרָא:

(יב) וַיָּבֵאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבִי וְאֶת הַמִּלְקוֹחַ וְאֶת הַשְּׁלָל אֵל הַמַּחֲנֶה אֵל עֲרֶבֶת מוֹאָב אֲשֶׁר עַל יַרְדֵּן יַרְחוֹ: (יב) וַיָּבֵאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבִי וְאֶת הַמִּלְקוֹחַ וְאֶת הַשְּׁלָל אֵל הַמַּחֲנֶה אֵל עֲרֶבֶת מוֹאָב אֲשֶׁר עַל יַרְדֵּן יַרְחוֹ: (יב) וְאִיתִי לֹת מֹשֶׁה וְלֹת אֱלֹעָזָר כִּהְנָא וְלֹת כְּנַשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָת שְׂבִיָּא וְיָת דְּבַרְתָּא וְיָת עֲדָה לְמִשְׁרֵיתָא לְמִשְׁרֵיא דְּמוֹאָב דִּי עַל יַרְדֵּנָא דִּירְחוֹ:

(יג) וַיַּעֲזֹבוּ מֹשֶׁה וְאֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן וְכָל נְשִׂיָּאֵי הָעֵדָה לְקִרְיָתָם אֵל מַחוּצַי לַמַּחֲנֶה: (יג) וַיַּעֲזֹבוּ מֹשֶׁה וְאֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן וְכָל נְשִׂיָּאֵי הָעֵדָה לְקִרְיָתָם אֵל מַחוּצַי לַמַּחֲנֶה: (יג) וַנִּפְקְדוּ מֹשֶׁה וְאֱלֹעָזָר כִּהְנָא וְכָל רַבְרָבֵי כְּנַשְׁתָּא לְקִדְמוּתָהוֹן לְמִבְרָא לְמִשְׁרֵיתָא:

(יד) וַיִּקְצַף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיִל שְׂרֵי הָאֱלֹפִים וְשְׂרֵי הַמְּאוֹת הַבָּאִים מִצִּבְא הַמִּלְחָמָה: (יד) וַיִּקְצַף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיִל שְׂרֵי הָאֱלֹפִים וְשְׂרֵי הַמְּאוֹת הַבָּאִים מִצִּבְא הַמִּלְחָמָה: (יד) וַרְגִּיז מֹשֶׁה עַל דְּמִמְנֹן עַל חֵילָא דְּבְנֵי אֶלְפִין וּרְבַנֵי מְאוֹתָא דְּאִתּוֹ מַחֵיל קִרְבָּא:

(טו) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה הַחֵייתֶם כָּל נִקְבָּה: (טו) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה הַחֵייתֶם כָּל נִקְבָּה: (טו) וְאָמַר לְהוֹן מֹשֶׁה חֲקִימְתוֹן כָּל נוֹקְבָא:

(טז) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַבַּר בְּלָעַם לְמַסָּר מֵעַל בִּיהוּהַ עַל דְּבַר פְּעוֹר וַתְּהִי הַמַּגִּפָּה בְּעֵדַת יְהוָה: (טז) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַבַּר בְּלָעַם לְמַסָּר מֵעַל בִּיהוּהַ עַל דְּבַר פְּעוֹר וַתְּהִי הַמַּגִּפָּה בְּעֵדַת יְהוָה: (טז) הָא אֲנֹן הוֹרָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵצַת בְּלָעַם לְשִׁקְרָא שְׁקֵר קָדָם יְיָ עַל עֶסֶק פְּעוֹר וְהוֹת מוֹתָנָא בְּכַנְשְׁתָּא דִּיִּי:

(יז) וְעֵתָה הֲרִגוּ כָּל זָכָר בְּטָף וְכָל אִשָּׁה יָדְעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הֲרִגוּ: (יז) וְעֵתָה הֲרִגוּ כָּל זָכָר בְּטָף וְכָל אִשָּׁה יָדְעַת אִישׁ לְמִשְׁכַּב זָכָר הֲרִגוּ: (יז) וַיַּעַן קְטוּלוֹ כָּל דְּכוּרָא בְּטַפְלָא וְכָל אִתְתָּא דִּידְעַת גְּבַר לְמִשְׁכַּבֵּי דְּכוּרָא קְטוּלוֹ:

(יח) וְכָל הַטָּף בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחֵיו לָכֶם: (יח) וְכָל הַטָּף בְּנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר הַחֵיו לָכֶם: (יח) וְכָל טַפְלָא בְּנִשְׂיָא דִּי לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב דְּכוּרָא קִיִּמוּ לְכוּן:

(יט) וְאַתֶּם חָנוּ מַחוּצַי לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים כָּל הַרְגַּ נֶפֶשׁ וְכָל נִגְעַת בַּחֲלָל תִּתְחַטְּאוּ בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אֲתֶם וְשִׁבְיָכֶם: (יט) וְאַתֶּם חָנוּ מַחוּצַי לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יָמִים כָּל הַרְגַּ נֶפֶשׁ וְכָל נִגְעַת בַּחֲלָל תִּתְחַטְּאוּ בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אֲתֶם וְשִׁבְיָכֶם: (יט) וְאַתּוֹן שְׂרוּ מִבְּרָא לְמִשְׁרֵיתָא שְׁבִיעָא יוֹמִין כָּל דִּי קִטַּל נֶפֶשָׁא וְכָל דִּי קִרַּב בְּקִטְלָא תִּדְוֹן עַלְוָהִי בַּיּוֹמָא תְּלִיתָאָה וּבַיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה אִתּוֹן וְשִׁבְיָכוֹן:

(כ) וְכָל בְּגָד וְכָל פְּלִי עוֹר וְכָל מַעֲשֵׂה עֵזִים וְכָל פְּלִי עֵץ תִּתְחַטְּאוּ: (כ) וְכָל בְּגָד וְכָל פְּלִי עוֹר וְכָל מַעֲשֵׂה עֵזִים וְכָל פְּלִי עֵץ תִּתְחַטְּאוּ: (כ) וְכָל לְבוּשׁ וְכָל מְאוֹ דְּמִשְׁוֹ וְכָל עוֹבֵד מַעֲזִי וְכָל מְאוֹ דְּעָא תִּדְוֹן עַלְוָהִי:

(כא) וַיֹּאמֶר אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן אֶל אֲנָשֵׁי הַצִּבָּא הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר עָזַר יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: (כא) וַיֹּאמֶר אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן אֶל אֲנָשֵׁי הַצִּבָּא הַבָּאִים לַמִּלְחָמָה זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר עָזַר יְהוָה אֶת מֹשֶׁה: (כא) וְאָמַר אֱלֹעָזָר כִּהְנָא לְגַבְרֵי חֵילָא דְּאִתּוֹ לְקִרְבָּא דָּא גְּזַרְתָּ אֲוִרִיתָא דִּי פְקִיד יְיָ יָת מֹשֶׁה:

חק לישראל – פרשת מטות ליל שישי

(כב) אף את הזהב ואת הכסף את הנחשת את הפרזל את הפדיל ואת העפרת: (כב) אף את הזהב ואת הכסף את הנחשת את הפרזל את הפדיל ואת העפרת: (כב) ברם ית והבא ית כסף ית נחשא ית פרזלא ית אבצא וית אברא:

(כג) כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר אף במי נדה יתחטא וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים: (כג) כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר אף במי נדה יתחטא וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים: (כג) כל מדעם המתעל בנורא תעברוניה בנורא וידפי ברם במי אדיותא יתדי וכל די לא מתעל בנורא תעברוניה במיא:

(כד) וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבאו אל המחנה: (כד) וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבאו אל המחנה: (כד) ותחזרו לבושיכון ביומא שביעאה ותדכוו וכתר כן תעלו למשריתא: (כה) ויאמר יהוה אל משה לאמר: (כה) ויאמר יי למשה למימר:

(כו) שא את ראש מלקוח השבי באדם ובבהמה אתה ואלעזר הכהן וראשי אבות העדה: (כו) שא את ראש מלקוח השבי באדם ובבהמה אתה ואלעזר הכהן וראשי אבות העדה: (כו) קבל ית חושבו דברת שביא באנשא ובבעירא את ואלעזר כהנא ורישי אבהת כנשתא:

(כז) וחצית את המלקוח בין תפשי המלחמה היצאים לצבא ובין כל העדה: (כז) וחצית את המלקוח בין תפשי המלחמה היצאים לצבא ובין כל העדה: (כז) ותפלג ית דברתא ביו גברי מניחי קרבא דנפקו לחילא ובין כל כנשתא:

(כח) והרמת מכם ליהוה מאת אנשי המלחמה היצאים לצבא אחד נפש מחמש המאות מן האדם ומן הבהמה ומן החמורים ומן הצאן: (כח) והרמת מכם ליהוה מאת אנשי המלחמה היצאים לצבא אחד נפש מחמש המאות מן האדם ומן הבהמה ומן החמורים ומן הצאן: (כח) ותפרש נסיבא קרם יי מן גברי מניחי קרבא דנפקו לחילא חד נפשא מחמש מאה מן אנשא ומן תורי ומן חמרי ומן ענא:

(כט) ממחציתם תקחו ונתתה לאלעזר הכהן תרומת יהוה: (כט) ממחציתם תקחו ונתתה לאלעזר הכהן תרומת יהוה: (כט) מפלגותהוון תסבוו ותתן לאלעזר כהנא אפרשיותא קרם יי: (ל) וממחצת בני ישראל תקח אחד אחז מן החמשים מן האדם מן הבהמה מן החמורים ומן הצאן מפל הבהמה ונתתה אתם ללויים שמרי משמרת משפן יהוה: (ל) וממחצת בני ישראל תקח אחד אחז מן החמשים מן האדם מן הבהמה מן החמורים ומן הצאן מפל הבהמה ונתתה אתם ללויים שמרי משמרת משפן יהוה: (ל) ומפלגות בני ישראל תסב חד דאתחד מן חמשיין מן אנשא מן תורי מן חמרי ומן ענא מפל בעירא ותתן יתהוון ללואי נטרי מסרת משפנא דיי:

(לא) ויעש משה ואלעזר הכהן כאשר צוה יהוה את משה: (לא) ויעש משה ואלעזר הכהן כאשר צוה יהוה את משה: (לא) ועבר משה ואלעזר כהנא כמא די פקיד יי ית משה:

(לב) ויהי המלקוח יתר הבז אשר בוזו עם הצבא צאן שש מאות אלף ושבעים אלף וחמשת אלפים: (לב) ויהי המלקוח יתר הבז אשר בוזו עם הצבא צאן שש מאות אלף ושבעים אלף וחמשת אלפים: (לב) והוה דברתא שאר בזא די בזו עמא די נפקו לחילא ענא שית מאה ושבעין וחמשא אלפיו:

(לג) ובקר שנים ושבעים אלף: (לג) ובקר שנים ושבעים אלף: (לג) ותורי שבעין ותריין אלפיו:

חק לישראל – פרשת מטות ליל שישי

(לד) וְחַמְרִים אֶחָד וְשֵׁשִׁים אֶלְפֵי: (לה) וְחַמְרִים אֶחָד וְשֵׁשִׁים אֶלְפֵי: (לז) וְחַמְרֵי שְׁתַּיִן וְחַד אֶלְפִי:

(לח) וְנֶפֶשׁ אָדָם מִן הַנְּשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשֵּׁבֶב זָכָר כָּל נֶפֶשׁ שְׁנַיִם וְשִׁלְשִׁים אֶלְפֵי: (לה) וְנֶפֶשׁ אָדָם מִן הַנְּשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשֵּׁבֶב זָכָר כָּל נֶפֶשׁ שְׁנַיִם וְשִׁלְשִׁים אֶלְפֵי:

(לו) וְנֶפֶשׁ אֶדְנֵשָׁא מִן נְשִׂיאָא דִּי לָא יָדְעָא מִשֵּׁבֶבִי דְכוּרָא כָּל נֶפֶשׁ תְּלַתִּין וְתַרְוֵין אֶלְפִין:

(לז) וְתַהֵי הַמְּחֻצָה חֶלֶק הַיִּצְאָיִם בְּצַבָּא מִסְפֵּר הַצֵּאן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי וְשִׁלְשִׁים אֶלְפֵי וְשִׁבְעַת אֶלְפִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת: (לח) וְתַהֵי הַמְּחֻצָה חֶלֶק הַיִּצְאָיִם בְּצַבָּא מִסְפֵּר

הַצֵּאן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי וְשִׁלְשִׁים אֶלְפֵי וְשִׁבְעַת אֶלְפִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת: (לח) וְהָיָה פְּלִגְוִתָּא חוּלְקָא גְבַרְיָא דִּי נִפְקוּ לְחִילָא מִנֵּוּ עֲנָא תְּלַת מָאָה וְתַלְתִּין וְשִׁבְעָא אֶלְפִין וְחֲמִשׁ מָאָה:

רש"י

יודעת) עם הזכרים או להחיות עם הטוף לכך נאמר הרגו:

(יט) מחוץ למחנה – שלא יכנסו לעזרה: כל הורג נפש – (ספרי) ר"מ חומר בהורג בדבר המקבל טומאה הכתוב מדבר ולמדך הכתוב שהכלי מטמא אדם בחבורי המת כאלו נוגע במת עצמו או יכול אפי' זרק בו חץ והרגו ת"ל וכל הנוגע בחלל מקיף הורג לנוגע מה נוגע ע"י חבורו אף הורג ע"י חבורו: תחטאו – במי נדה כדן שאר טמאי מתים שאף לדברי האומרים קברי עו"ג אינן מטמאין בזהל שנא' (ויחזקאל לד) ואתן לאני לאן מרעיתי אדם אתם קרויין אדם ואין עו"ג קרויין אדם. מודה הוא שהעו"ג מטמאין במגע ובמשא שלא נאמר אדם אלא אכל טומאת אהלים שנא' (במדבר יט) אדם כי ימות בזהל: אתם ושזיכם – לא שהנכרים מקבלין טומאה ורכיבין הזאה אלא מה אתם בני ברית אף שזיכם כשיבואו לברית ויטמאו כרכיבין הזאה:

(כ) וכל מעשה עזים – (ת"כ) להביא כלי הקרנים והטלפים והעלמות:

(כא) ויאמר אלעזר הכהן וגו' – לפי שבה משה לכלל כעס בא לכלל טעות שנתעלמו ממנו הלכות גיעולי נכרים וכן אתה מואא בשמיני למלואים שנא' (ויקרא י) ויקרף (משה) על אלעזר ועל איתמר בא לכלל כעס בא לכלל טעות וכן (במדבר כ) בשמעו נא המורים ויד את הסלע ע"י הכעס טעה: אשר וזה ה' וגו' – (ספרי) תלה ההוראה בדביו:

(יא) ויקחו את כל השלל וגו' – מגיד שהיו כשירים ודליקים ולא נחשדו על הגזל לשלוח יד בבזה שלא ברשות שנאמר את כל השלל וגו' ועליהם מפורש בקבלה שניד כעדר הרחלים וגו'. אף אנשי המלחמה שניד כולם דליקים: שלל – הן מטלטלין של מלבוש ותכשיטין: בז – הוא ביזה מטלטלין שאינם תכשיטין: מלקוח – אדם ובהמה. ובמקום שכתוב שבי אלל מלקוח שבי באדם ומלקוח בבהמה:

(יג) ויאלו משה ואלעזר הכהן – לפי שראו את נערי ישראל יוראים לחטוף מן הבזה:

(יד) ויקרף משה על פקודי החיל – ממונים על החיל ללמדך שכל סרחון הדור תלוי בגדולים שיש כח בידם למחות:

(טז) בדבר בלעם – אמר להם אפי' אתם מכניסים כל המונות (ס"א האומות) שבעולם אין אתם יכולים להם שמה מרובים אתם מן המזכרים שהיו שש מאות רכב בחור בואו ואשיאכם ענה. אלהיהם של אלו שונא זמה הוא וכו' כדאי' בחלק ובספרי: הן הנה – מגיד שהיו מכירין אותן. זו היא שנכשל פלוני בה:

(יז) וכל אשה יודעת איש – (ויצמות ס) ראויה להבעל אף ע"פ שלא נבעלה ולפני האיץ העבירות והראויה להבעל פניה מוריקות:

הרגו – (ספרי) למה חזר ואמר להפסיק הענין דברי ר' ישמעאל שאם אני קורא הרגו כל זכר בטוף וכל אשה יודעת איש וכל הטוף בנשים וגו' איני יודע אם להרוג (וכל אשה

חק לישראל – פרשת מטות ליל שישי

טבילה לכלי מתכות ומי נדה הכתובין כאן דרשו מים הראויים לטבול בהם נדה. וכמה הם מ' סאה: וכל אשר לא יבא באש – כל דבר שאין תשמישו ע"י האור כגון כוסות ולוחיות שתשמישן בצונן ולא בלעו איסור: תעבירו במים – מטבילו ודיו ודוקא כלי מתכות:

(כד) אל המחנה – למחנה שכינה שאין טמא מת טעון שילוח ממחנה לוי וממחנה ישראל:

(כו) שא את ראש – קח את החשבון:

(כז) וחזית את המלקוח בין תפשי המלחמה וגו' – חזיו לאלו וחזיו לאלו:

(כז) ויהי המלקוח יתר הבז – לפי שלא נטוו להרים מכס מן המטלטלין אלא מן המלקוח כתב את הלשון הזה ויהי המלקוח שבא לכלל חלוקה ולכלל מכס שהיה עודף על בז המטלטלין אשר בזו עם הכבא איש לו ולא בא לכלל חלוקה מספר האזן וגו':

(כז) אך את הזהב וגו' – אע"פ שלא הזהיר לכם משה אלא על הלכות טומאה עוד יש להזהיר לכם על הלכות גיעול. ואך לשון מיעוט כלו' ממועטין אתם מלהשתמש בכלים אפי' לאחר טהרתן מטומאת המת עד שיטהרו מבליעת איסור נבלות. ורבותינו אמרו אך את הזהב לומר שצריך להעביר חלודה שלו קודם שיגעילנו וזהו לשון אך שלא יהא שם חלודה אך המתכת יהיה כמות שהיא:

(כג) כל דבר אשר יבא באש – לבשל בו כלום: תעבירו באש – כדרך תשמישו הגעלתו מה שתשמישו ע"י חמין יגעילנו בחמין ומה שתשמישו ע"י כלי כגון השפוד והאסכלה ילבנו באור: אך במי נדה יתחטא – לפי פשוטו חטוי זה לטהרו מטומאת מת א"ל כריכין הכלים גיעול לטהרם מן האיסור וחטוי לטהרן מן הטומאה. ורבותינו דרשו מכאן שאף להכשירן מן האיסור הטעין

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה בת שמואל, דניאלה פורטונה בת ראל, צדיקה בת שרה ז"ל.